

ВІТАЮ В МІСТІ БУЧА!

Буча – молоде і красиве місто.

А ти знаєш його історію?

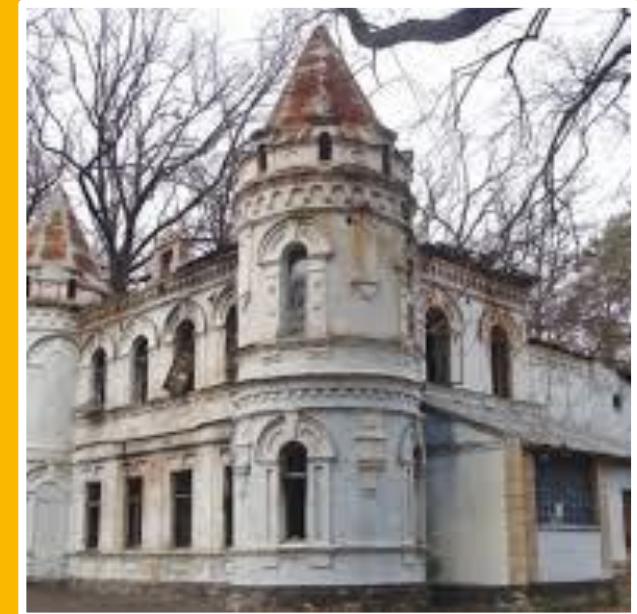
Поглянь, де ти живеш.

Зaproшує тебе на прогулянку
Бучанським парком!

Він здивує красою,
а ще розкаже вражуючі історії!

ПОГЛЯНЬ, ДЕ ТИ ЖИВЕШ

Проект щодо встановлення туристично-інформаційних стендів в м. Буча.

ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ІСТОРИЧНИМ НАДБАННЯМ МІСТА

- в рамках проекту пропонується:
- встановити 16 туристично-інформаційних стендів у Бучанському міському парку,
- окремі інформаційні стенді повторити поруч з історичними місцями та будівлями,
- доповнити стенді QR кодами з переходом на сайт.

Інформаційний стенд №1

<https://bucha.life/2020/10/03/yak-dity-bulgakovyh-bigalybosonizh-stezhkamy-buchi/>

БУЛГАКІВСЬКА БУЧА

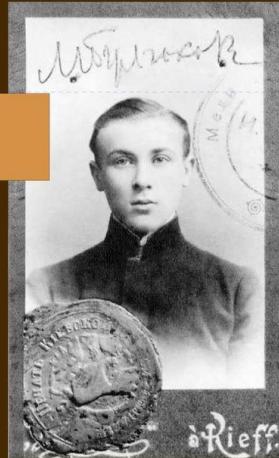
Михайло Опанасович Булгаков, видатний письменник, автор безсмертних творів «Дни Турбінські», «Собачье сердце», «Мастер и Маргарита», народився у Києві 15 травня 1891 року. Його батько Опанас Іванович і мати Варвара Михайлівна – побралися 1890 року. Через рік у них народився першісток – Михайло. Взагалі у родині було сім'єю дітей – чотири дівчинки та три хлопчики.

Велика родина ніколи не мала свого власного житла. З 1900 до 1906 року Булгакови поміняли шість квартир у Києві, остання була на Андріївському узвозі, №13. Единим власним житлом у них був просторий дерев'яний, п'ятикомнатний будинок в Бучі, який збудували у 1902 році.

Коли Михайло Булгакову виповнилося 9 років, батьки придбали ділянку землі у Бучі у поміщика Красовського. На той час у дачному селищі вже будувалася нова залізнична дорога Київ-Сарни-Ковель, що у перспективі давало зручне сполучення з Києвом. Саме це і стало вирішальним у виборі місця для дачі. Щоправда, відігравала роль і невелика, порівняно з іншими місцевостями, вартість землі. Навесні 1901 року розпочалося будівництво дачі Булгакових, і вже до 1902 року її збудували. У 1902 році розпочався постійний рух потягів із Києва до Бучі.

Опанас Іванович Булгаков. батько письменника.
Varvara Mihailivna. мати письменника.

Родина Булгакових мала середній статок, жили на одну зарплату батька – Опанаса Івановича, через що обляштовували дачу самі. «Отець обладав огромной трудоспособностью. Он уезжал в Киев с дачи на экзамены. А с экзаменами он приезжал, снимал сюртук, надевал простую русскую рубаху – косоворотку и шел расчищать участок под сад или огород. Вместе с дворником они корчевали деревья, и уже один, без дворника, отец прокладал на участке (большой участок – две десятины) дорожки, а братья помогали убирать снятый дерн, песок...» - із спогадів сестри Михайла Булгакова Надії.

На ділянці росло багато квітів, які вирощувала Варвара Михайлівна. Каштани теж посадила вона. Коли приходили спекотні дні, Булгакови ходили купатися на річку Рокач. Від їх садиби йшов глибокий спуск до річки, де у них була своя купальня. Там Михайло Булгаков навчився плавати. На річку приходили в один і той же час – після полудня і залишалися до самого вечора.

Буча.
Фото: 1908 р.

Розкішна природа Бучі перетворила майбутнього письменника, який написав перше оповідання «Із походження Світлана» у 7 років, на справжнього дослідника. Булгаков захопився ентомологією і зібраав дуже гарну колекцію метеликів, яку у 1919 році подарував Київському університету.

На дачі Опанас Іванович зробив і спортмайданчик, де всі дружно грали у крокет, теніс і футбол.

Діти Булгакових на дачі.
Зліво направо: Віра,
Михайло, Варвара, Надія,
Іван, Микола, Лльоля.

Дача Булгакових. Буча.
Фото з книги В. Строгіна «Любовь Михаила Булгакова».

«Посоветуйся с Иваном Павловичем и Варей, нельзя ли что-нибудь сделать, чтобы сохранить мамин участок в Буче. Смертельно мне будет жаль, если пропадет он...»

Із листа М.Булгакова сестрі Вірі від 27 жовтня 1923р.

Інформаційний стенд №2

На дачі Булгакових завжди звучала музика.

Щороку із Києва на бучанську дачу привозили піаніно, а потім знову забирали. Везли на возі через Пущу-Водицю. Не могла родина Булгакових уявити своє життя без музики. А Михайло Булгаков настільки захопився музикою, що мріяв стати оперним співаком.

У Бучі з 1910 року існував літній театр Моріца Поппера, в якому ставили аматорські спектаклі. Тут, під псевдонімом «Агарін», Михайло Булгаков грав у спектаклях: «На рельсах», «Разлука – та же наука», «Коломбина».

«В первый же год жизни в Буче, отец сказал матери: «Знаешь, Варечка, а если ребята будут бегать босиком?» Мать дала свое полное согласие, а мы с восторгом разались и начали бегать по дорожкам по улице и даже по лесу... И это вызвало большое удивление у соседей. «Ах! Профессорские дети, а босиком бегают!»» – *зі спогадів Надії Опанасені.*

14 березня 1907 року помер батько, на той час Михайлу виповнилося 16 років і він навчався у Першій київській чоловічій гімназії. Це стало великою втратою для всієї родини. Після смерті батька деякий час Булгакови на дачі не жили.

У 1909 році Михайло Булгаков закінчив київську Першу гімназію і вступив на медичний факультет київського Університету святого Володимира.

Бувала на бучанській дачі і Тетяна Лаппа (1892-1982рр.). Із Михайлом Булгаковим Тетяна познайомилася влітку 1908 року, коли приїхала в Київ на канікули до тітки Софії Миколаївни Давидович. 26 квітня 1913 року Тетяна Лаппа та Михайло Булгаков обвінчалися в церкви Михаїла Доброго на Подолі у Києві.

Булгакови на дачі.

«Спогади про дачу були для Булгакова більше, ніж пам'ять дитинства. Це й не пам'ять уже, а якесь неділімим ядром його особистості, початок його особливого світобачення, життєвої позиції. Серед інших образів у його пам'яті назавжди залишився просторий будинок, цей дивний світ, де, наче музика звучала людська доброта, дружні єднання...», - писав Л. О. Євченко.

Варвара Михайлівна Булгакова на дачі.
Буча. 1916 р.

На місці колишньої дачі Булгакових у 1991 році за сприяння Л.О. Євченко, який був відповідальним секретарем Ірпінської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, урочисто відкрито пам'ятний знак.

У 2006 році Київська обласна рада ухвалила рішення про те, що ділянка колишньої дачі Булгакових є історико – ландшафтним парком.

Пам'ятний знак на місці колишньої дачі Булгакових.

15 травня 2011 року, з нагоди святкування 120-річчя з дня народження Михайла Булгакова, головою Бучанської міської ради Анатолієм Федоруком в оновленому парку відкрито пам'ятний знак та закладено фруктовий сад. На честь цієї історичної події відбулася низка заходів, які пройшли в рамках

Фото 2011 р.

Під час урочистостей з нагоди 120 - річчя з дня народження Михайла Булгакова.

Інформаційний стенд №3

<https://buchalife/2020/09/06/legendarna-richka-irpin-musymo-zberegty-yiyi-dlya-nashhadkiv/>

Давня історія нашого краю

Наші землі тісно пов'язані своєю культурою й історією з Києвом. Нажаль терени Приірпіння мало досліджені, але археологічні розвідки які проводились різними археологами показали значний потенціал краю для археологічних досліджень. Кульгурні шари були зафіксовані археологами у 1952 році в долинах рік Ірпінь та Буча. Історик В. Товкачевський виявив поселення зарубинецької культури в одному кілометрі на південні від злиття двох річок Бучі і Ірпінь. В 1956 році відомий археолог М. Євтропов провів археологічні розкопки в районі Гостомеля, де виявив залишки кераміки, практично неуничтоженого посуду та кістки тварин. Результати проведеної експертизи показали, що вік кераміки датується 11 століттям до нашої ери, а різni частини кісток і черепів тварин мають вік 10 - 30 тисяч років. Ці унікальні дані свідчать про давню історію краю.

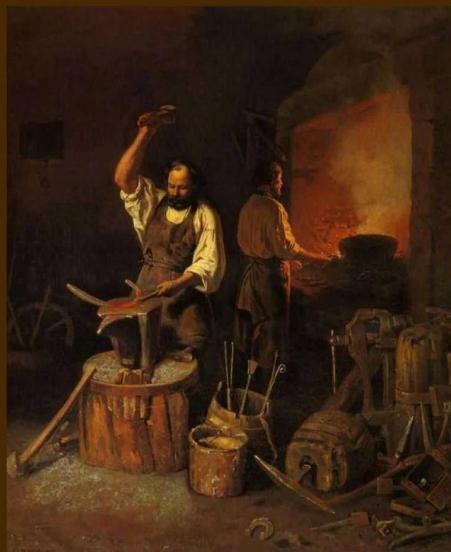
До утворення Київської Русі у східних слов'ян за літописами існувало 14 племен, серед них були поляни та древляни. Тривалий час їх межею була ріка Ірпінь. Землі Ірпеня та Бучі належали племені древлян. Долина, судноплавної в той час, ріки Ірпінь, з лівим притоком Бучи, була освоєна й заселена з давніх часів.

Слов'янське поселення

Древлянки реконструкція

Л. К. Плахов, картина
"Кузня", 1845 рік.

Вченими археологами встановлено, що на наших землях існували старі поселення : Корчі (територія бучанського заводууправління) ; Потоки – район ірпінського заводу «Машторф» та поселення Хлопачі (Клепачі) – район ірпінського залізничного мосту на правому березі Ірпіня. В районі автотранспортного підприємства (за мостом через річку Буча) містилось поселення Рудня. Самі поселення до нашого часу не дійшли, але топоніміка, сама назва – Рудня та Хлопачі (Клепачі) свідчать про розвиток місцевого виробництва заліза. На місці ранньослов'янських металургійних поселень археологи виявили залишки древніх плавильних печей. Залізо виплавлялося з болотяної руди, яку добували в долинах рік Ірпеня та Бучі.

Назву місту подарувала ріка Буча, біля якої воно і виникло. В «Топонімічному словнику – довіднику Української РСР» М.Т.Янко (Київ -1973) зазначено: « Буча – ріка, ліва притока ріки Ірпінь (басейн Дніпра). В 1900 збудували полустанок Києво – Ковельської залізниці Буча між невеликими притоками Ірпеня – Рокачем і Бучею. Від останньої він і дістав свою назву. Назва ж самої річки від старослов'янської буки «гудіння, дзижчання, ревіння».

Історичну довідку підготувала Олена Плаксіна.

Дизайнер макету: Богдан Бабайkin

<https://buchalife/2020/06/04/hiba-ne-czikavo-pochuvatysya-nashhadkamy-skifiv/>

Інформаційний стенд №4

<https://buchalife/2020/09/15/irpin-bucha-yablunka-z-tysacholit-do-pershyh-pidpryyemcziv/>

Історія Бучі

З 1686 по 1793 рр. по річці Ірпінь пролягав кордон між московськими та польськими володіннями. Землі сучасних міст Ірпеня і Бучі потрапили під володіння Польщі. У зв'язку з цим заселення наших земель обмежилося, так як ріка Ірпінь стала природною межею двох країн. Але в цій же час з'являються такі населені пункти, як, Гостомель, Романівка та Яблунька.

В 1630 році в письмових джерелах згадується село Яблунька. Належало воно польському шляхтичеві Єжи Лясоті, який отримав ці землі від графа Потоцького за геройські на військовій службі.

Із працівників залізниці в нашому регіоні жив радник правління Києво-Ковельської залізниці - Євген Львович Штамм. Його дача, з чудовою архітектурою і зараз є в Бучі. Станції "Немішаєво" та "Клавдіїв" носять ім'я начальника Києво - Ковельської залізниці, який мав маєток на території Немішаєва.

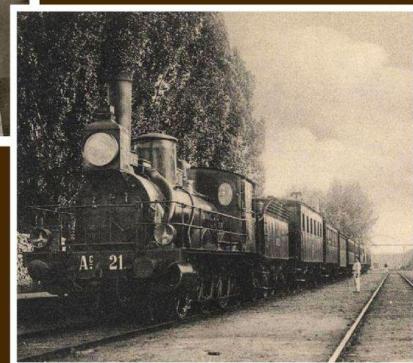
Українська дівчина. Фото початок ХХ ст.

За офіційними даними 10 березня 1902 року був пущений постійний рух потягів з Києва до Ковеля, хоча існує й інша дата 6 жовтня 1902 року, де залізниця Києво – Ковельської ланки офіційно була передана в експлуатацію, а це означає, що з цього часу була відкрита станція Буча.

Будівельники залізниці в районі Ворзеля.
Фото 1900 - 1902 рр.

Буча завдячує своїм виникненням будівництву залізниці Київ-Ковель. Київ - Ковельська ланка входила в едину магістральну Південно-Західної залізниці, яка почала будуватися в 60-х роках ХІХ ст., коли виникла потреба з'єднати Одесський порт з південно-західними кордонами царської Росії. Нова траса Київ-Сарни-Ковель почала будуватися 9 квітня 1899р., уряд надав необхідне фінансування і проектні розробки залізниці, а в листопаді вже була проведена вирубка лісу та розпочато будівництво одночасно по всім напрямкам магістралі. Хочеться зазначити, що для забезпечення будівництва залізниці ще в 1857р. від Києва через Ковель до Бресту було прокладене шосе, яке забезпечувало подачу необхідного матеріалу для будівництва. Для будівельних робіт були застосовані передові технології того часу.

Один із перших паровозів.
Фото початок ХХ ст.

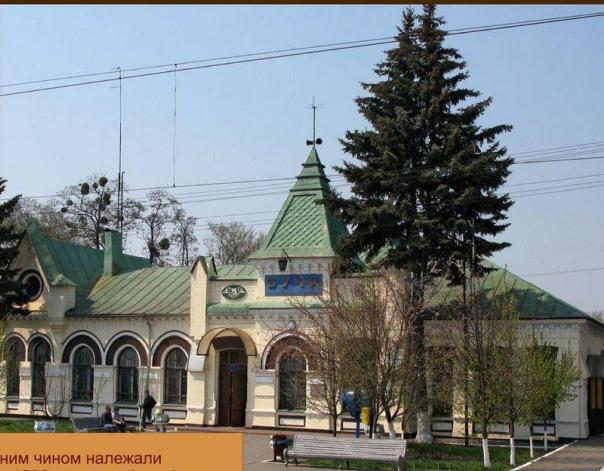
Інформаційний стенд №5

<https://bucha.life/2020/08/28/pershyj-buchanskyj-arhitektor-georgij-kovalevskyj-zadumuvav-irpin-ta-buchuyak-idealni-mista-sady/>

До наших днів, майже без змін, дійшла будівля запізничного Бучанського вокзалу – живий свідок історії міста. Збереглася стара фотографія, де можна побачити перший, дерев'яний вокзал. Цегляна будівля вокзалу була побудована пізніше, вірогідно в 1906 році, бо ще зовсім недавно, на пропускному будиночку що на перехресті в Бучі, були зазначені цифри 1906 рік.

Буча швидко стала улюбленою місцевістю для відпочинку киян завдячуши мішаному лісу, чистому повітру, відсутності туманів та проточному ставку для купання, що належав поміщику В.І.Красовському який дозволяв там купатися, кататися на човнах і ловити рибу.

Землі, на яких виникла Буча, в кінці XIX ст. головним чином належали поміщикам: Василю і Володимиру Красовським – 1522 десятини (землі Гостомеля та в бік Балановки); Сагатовському -120 десятин (Яблунька); Соколовському – 239 десятин (Яблунька).

Залізничний вокзал.
Сучасний вигляд.

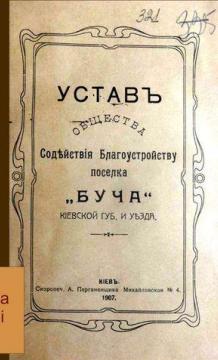

Перший вокзал у Бучі.
Фото 1901 р.

Буча розвивалась дуже швидко і цьому сприяло товариство благоустрою, яке було створено в 1907 році. Головою товариства був Семен Олександрович Борзяковський, крім нього в штаті були секретар та казначей. Одним із засновників Товариства сприяння благоустрію Бучі був Василь Іванович Красовський. Із «Справочній і адресній книжки Києва 1912р.» стає відомо, що товариству благоустрою в Бучі належало три земельних ділянки: Миколаєвський проспект № 69 та Васильовський проспект №247, № 248. Відомо, що завдяки цьому товариству у Бучі з березня 1909 року розпочав функціонувати базар, який знаходився за адресою Базарна площа №3. Було в Бучі і санітарне депо, яке слідкувало за санітарним станом дачного селища.

Центром Бучі був вокзал де можна було зустріті великих акторів, письменників, гімназистів – словом, мешканців бучанських дач, про що свідчать не тільки спогади Галини Кошут: «На вокзалі була вся Буча, так как это наш Крештик», але назва вулиці Центральна в районі вокзалу, яка і досі збереглась у Яблониці.

Статут товариства
благоустрою Бучі

Газета "Киевское слово" у квітні 1903 року надрукувала вартість квитків від Києва до Бучі: у вагонах першого класу - 73 копійки, другого - 44 і третього - 29 копійок.

Перший план забудови Бучі

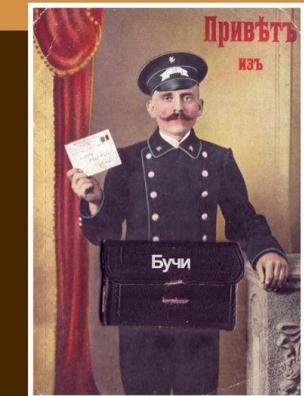
Інформаційний стенд №6

<https://bucha.life/2020/09/28/moda-na-dachne-zhytтя-yak-kyyany-osvojuvaly-buchu/>

Стара Буча

Недалеко від вокзалу був і перший в історії Бучі магазин. На привокзальній площі, яка була вимощена камінням, стояли брички, карети, ландо, які за окрему плату розвозили дачників на дачі. В 1915 році в Бучі по Михайлівському проспекту (нині вулиця Михайлівського) було відкрите перше поштове відділення та державну ощадну касу. Пошта розташовувалась в садибі почесної громадянки Російської імперії Катерини Петрівни Ільницької.

Вартість найму однієї кімнати на літній сезон в 1909 році становила 35-50 карбованців, двох кімнат з кухнею та верандою 75-100 карбованців. Можна було орендувати і більших розмірів дачу, вартість таких була від 150 до 250 карбованців.

Дачі були розташовані майже по всій території сучасного міста. Хоча дачники і жили в сільській місцевості, але від сільського життя відрізнялися принципово. Вони залишалися городянами, хоча дехто із них жив на дачі цілий рік.

Не обов'язково було мати дачу у власності. Її можна було зняти на літо. Тому поряд із власними будинками існували і прибуткові, які здавалися в найм.

Однак перший будинок на території тоді ще майбутньої Бучі збудував у 1897 році управляючий поміщиця Сагатовського Гнат Лясковський. Він знаходиться на вулиці Водопроводна №6.

Обов'язковим атрибутом літнього відпочинку були обладнані танцювальні майданчики та духові оркестри. Управління Південно-Західної залізниці, до якої належила Буча, для розваги дачників двічі на тиждень влаштовувало безкоштовні концерти, на яких грав духовий оркестр та співав хор.

Головним транспортом в Бучі були екіпажі, які можна було зняти за піомірну плату. Із путівника «Весь Київ. 1912 год», ми дізнаємося, що існували загальні Правила для власників екіпажів. Ось деякі з них: «На одноконного извозчика допускается не более 2-х седаков; на пароконного – не более 4-х седаков. За пользование зонтиком полагается плата 5 копеек. Ночью, во все праздники, а также во время свадеб и прочих торжествах, такса не взыскивается. За езду по часам платится – 1 руб. 20 коп. за каждый час...»

Про дачне життя киян на початку минулого століття ми дізнаємося не тільки із мемуарів або розрізненої газетної хроніки: відомості про неї зібрані воєдино в довіднику «Дачник» (з підзаголовком «Дачні місцевості поблизу Києва 1909 рік»).

Інформаційний стенд №7

<https://buchalife/2020/07/04/yak-zi-smakom-i-rozmahom-rozvazhalysya-v-buchi-110-rokiv-tomu/>

Бучанський театр

Ніна Володимирівна Голуб, яка провела своє дитинство в Бучі пише: «Вокзальна улица була головною артерією, по якій жителі села Красовського, села Балановка, а також інших сел... могли сягати з культурним світом. Попасті к врачу чи в аптеку, купити чи продати товари...». До речі в перші роки існування Бучі аптеки не було, вона буде відкрита пізніше, за ліками іздили в Гостомель, але був лікарський кабінет Південного – Західної запізниці, що розташувався на станції.

У 1910 році, товариство благоустрою посприяло відкриттю Літнього театру – товариству аматорів сценічного мистецтва, метою якого були: постановки вистав, організація літературно – музичних та танцювальних вечорів, читання лекцій про мистецтво та літературу.

«С тих пор как написано кабаре, на трех дачах - Семенцовых, Булгаковых и Лерхе - нет никому покоя. Шьются срочно костюмы, покупаются каркасы для крыльев, чулки и т.д... идут репетиции, о которых мама говорит, что у нас ничего не делается, как следует... Сегодня у нас была грандиозная репетиция со всеми танцами, и уже мама взяла все в руки, видя, что иначе дело не пойдет...» - із щоденника Надії Булгакової. (26.06.1910р.)

Ніна та Валя Голуб. Середина 1910 р. Фото із книги «Булгакови, Поппери інші в Бучі» (Київ 2014 р.).

Дача Ланчія знаходилася напроти дачі Булгакових і відрізнялася не тільки вишуканою архітектурою, але і розкішною оранжереєю. Сусідами Булгакових була родина Семенцових. В родині Петра Максимовича Семенцова були три сина: Анатолій, Жорж та Сергій. Всі вони дружили з МихайлоБулгаковим. Після відкриття Літнього театру в Бучі Жорж Семенцов став режисером – постановником багатьох спектаклів в яких гралі Михайло та Віра Булгакови (Агарін та Неверова). В експозиції музея М.Булгакова в Києві можна побачити бучанську афішу від 8 серпня 1910 року, яка розповідає про цю історичну подію в культурному житті Бучі.

Родина власника прибуткових будинків Києва Ланчія на дачі в Бучі. Зліва - Варя Булгакова, поруч Неля Ланчія. Фото із книги «Булгакови, Поппери інші в Бучі» (Київ 2014 р.).

Театр знаходився в парку на Володимирському проспекті. Капітальне приміщення театру було відкрито в 1912 році. Зберігся Акт прийняття театру в експлуатацію від 15 червня 1912 року (Київський обласний архів), в якому зазначається його загальна площа 400 кв.м. і те, що театр буде мати своє електроосвітлення: «Зрітальній зал і сцена будуть освічуватися електричеством собственного динамо-машины, находящейся в отдельном помещении, пристроенном при сцене сбоку... Электрические лампочки предполагаются от 50 штук...». Електроосвітлення театру свідчить про престиж закладу, так як дачне селище в ті роки не мало електропостачання.

Електроосвітлення Бучі тоді ще не було із спогадів Ніни Голуб: «Вечером, особенно в конці літа, район дачі Поппер погружався в повну темноту. Ни Вокзальная улица, ни проспекти не освіщались. Кое-где на верандах дач мелькали свечі чи керосинові лампочки, но рассеять окружающий мрак они не могли...».

Театральні вистави ставились і на дачі художника М. Мурашка. Відомо, що у Бучі була поставлена повна опера «Мазепа». В районі воказу знаходилось і приміщення бучанського клубу «Просвіта». Бучанська «Просвіта» була філією Всеукраїнського товариства «Просвіти» імені Т.Шевченка, яка займалась культурно - просвітницьким напрямом.

Бучанська театральна афіша. Фото із фондів київського музею М. Булгакова.

Історичну довідку підготувала Олена Плаксіна. Дизайнер макету: Богдан Бабайкін

<https://buchalife/2020/08/01/biznes-lider-vlasnyk-kruteznyh-goteliv-kyyeva-tezh-mav-dachu-v-buchi-v-susidstvi-z-bulgakovym/>

Інформаційний стенд №8

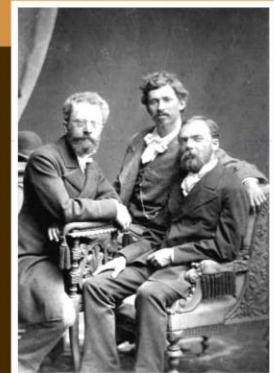
<https://bucha.life/2020/08/23/zasnovnyk-modernovoyi-rysuvalnoyi-shkoly-drug-ryepina-i-shanuvalnyk-teatru-takym-bucha-pamyataye-prystrasnogo-my>

Бучанські дачі та їх власники

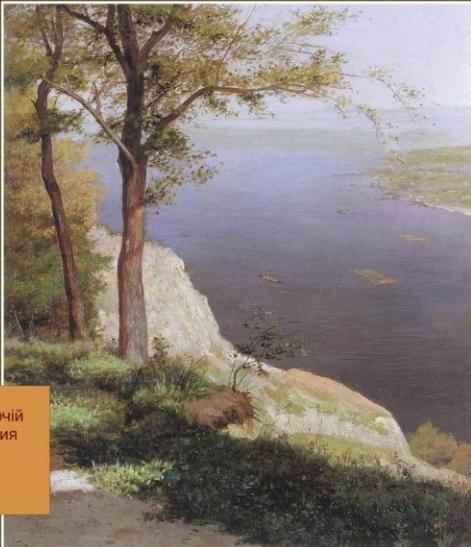
Дача Мурашка

Неподалік від вокзалу, була розташована дача Миколи Мурашка – відомого художника, друга Іллі Рєпіна, засновника першої київської школи малювання, із якої вийшла ціла плеяда талановитих митців, таких як: Микола Пимоненко, Іван Іжакевич, Олександр Мурашко та інші. За даними « Справчоної і адресної книги 1912 г.» родині Мурашко належало дві садиби по вулиці Вокзальній №1 (власник Мурашко Евг. Ник.) та на Скобелевському провулку № 19/12 – А (власник Мурашко Ел. Конс.).

Останні роки життя Микола Мурашко провів у Бучі, цілком віддаючись творчій роботі. Особливо напружено працював художник над книгою «ВоспоминанияСтарого Учителя», які вийшли двома випусками ще за життя художника.

Фотограф: Володимир Висоцький.
А.Праков, І. Рєпін, і М. Мурашко. 1880 р.
«Золота доба київської фотографії.»
Лариса Амеліна)

Дача Булгакових

Сусідами по дачі Мурашка були Булгакови. В 1900 році Булгакови купили дві десятини (2,10 га) лісу по Василівському проспекту №79 (зарах вулиця Артема) у поміщика Красовського. Навесні цього ж року розпочали будівництво дачі і вже до 1902 року її збудували, що співпало із завершенням будівництва залізниці. Дача була побудована за типовим проектом з дерева. Мала 5 кімнат та дві веранди. Під час громадянської війни, в 1918 році, дача Булгакових згоріла.

В Бучі була і дача родини Генріха Євгеновича Ланчія - власника прибуткових будинків Києва. Його батько, Євген Петрович Ланчія, був власником «Гранд – отелью» та отеля «Європейський» на Царській площі в Києві, який був побудований за проектом видатного архітектора Беретті.

Дача Ланчія знаходилася навпроти дачі Булгакових і відрізнялася не тільки вишуканою архітектурою, але і розкішною оранжереєю.

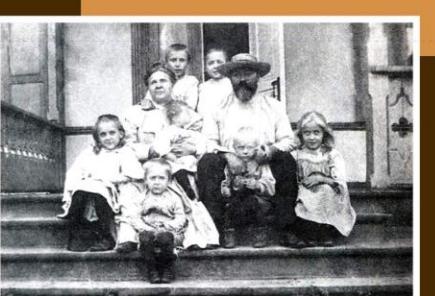
У київських газетах того часу можна було побачити такі оголошення: «Платформа 34 версты. Дачные участки с прекрасным лесом. В живописной и здоровой местности дешево продаются близ первой станции Киево - Ковельской жедезной дороги «Буча». Земля от 10 копеек квадратный сажень и лес по казенной оценке. Подробности в конторе Институтская, 4. Совершение купчих безпрепятственно».

Фотограф: Володимир Висоцький, І. Селезньов, та М. Мурашко 1880 р.
«Золота доба київської фотографії.» Лариса Амеліна)

Дача Мурашко по вулиці Вокзальній (нині територія ліцею) була цегляною, двохповерховою, з високим ганком.

Родина Булгакових. Буча. 1903 р.

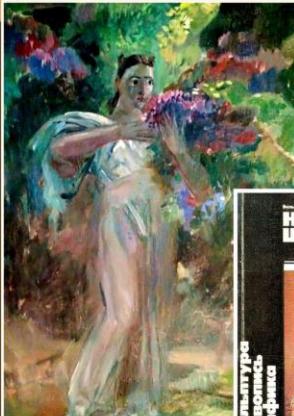
Інформаційний стенд №9

<https://buchacha.life/2020/07/09/dramatychna-istoriya-kohannya-buchanskyh-dachnykiv-susidiv-shtamma/>

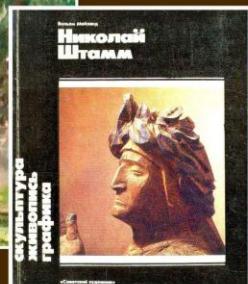
Дача Штамма

В дачному селищі була і дача радника правління Києво-Ковельської залізниці інженера шляхів сполучення Штамма Євгена Львовича (1874 – 1953), яка містилася на вулиці Києво - Мироцькій №25. Земельну ділянку Штамм придбав у 1910 році у Разуметово. В 1912 році в «Справочній і адресній книзі г. Києва.» він вже зазначений як власник цієї садиби.

За своєю архітектурою дача Штамма була схожа на середньовічний замок. Цей будинок дійшов до нашого часу і неодмінно є історичною перлинною Бучі.

Картина "Дівчина з бузком"
художник
Микола Львович Штамм

В довіднику "Весь Київ 1914р." є данні що Євген Львович Штамм є власником земельної ділянки по вулиці Києво - Мироцькій №25.

Євген Львович був сином Льва Івановича Штамма, який жив в маєтку Биково під Москвою. Мав чотирьох братів та сестру. Його рідний брат Микола Львович (1906-1992) – став заслуженим художником СРСР, а його рідна сестра Катерина Львівна, була дружиною заслуженого діяча мистецтв Домогацького Володимира Миколайовича - викладача Строгановського училища в Москві (1908-1910).

Дача Штамма
Сучасний вигляд.

Дача Інсарової

В Бучі поблизу з маєтком поміщика Сагатовського, нинішня вулиця Кірова № 203, знаходилася і велична дача відомого київського адвоката Віктора Едуардовича Неметті, яку він придбав своїй дружині – видатній актрисі Тетяні Петрівні Інсаровій.

Серед чудового саду, в якому було безліч квітів, було два невеличкі мальовничі озера з перекидними містками, по яких граційно плавали чорні та білі лебеді – велика рідкість у ті часи.

Фотограф: Володимир Висоцький.
Актриса Т. Інсарова. 1903 р.
«Золота доба київської фотографії.»
Лариса Амеліна

Період історії України кінця XIX – початку ХХ століття називають епохою модерну, часом бурхливого розвитку автомобілебудування, повітроплавання, фотографії, народження кіно, довершеного мистецтва. Саме в цей період, на рубежі XIX-XX століття була заснована Буча.

Інформаційний стенд №10

<https://bucha.life/2020/08/13/toj-ho-zalyshyv-more-i-obrav-kohannya-kozhen-doshh-u-buchi-jde-na-jogo-chest-drug-zdraviya-vitold-kaminskyj/>

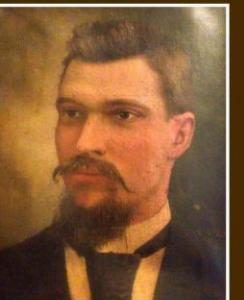
Вітольд Камінський

В дореволюційній Бучі жив і видатний лікар – гідропат Вітольд Камінський (1859–1931), який після закінчення навчання у Німеччині з лікування захворювань за допомогою води відкрив свою бучанську водолікарню. Його популярність як гідропата сягала далеко за межі Києва та України. Камінський - автор книги «Друг здоров'я».

Вітольд Болеславович був членом кількох іноземних медичних академій. Японський професор Кацузо Ніне, складаючи основу свого лікування відібрав 362 праці видатних лікарів, в тому числі і рецепти Вітольда Камінського.

Вітольд Камінський
із дружиною Бертою.

Вітольд Камінський із
дружиною Бертою.

Нареченка Камінського, Берта, була німкеною. І після одруження Вітольд опинився в Німеччині. Там вступив до Лейпцизького університету на відділення фізіотерапії. Потрапив до навчального закладу саме тоді, коли там створювалася та розвивалася потужна школа лігісності. В університеті працювали основоположник навчання про водолікування Прісніц, професор Вінтерліц і багато інших. І Камінський захопився лікуванням водою.

Євген Патон

Була в Бучі і дача Євгена Оскаровича Патона (1870–1953) – видатного вченого, академіка, який навчив світ будувати суцільнозварні мости. В 1904 році Патон переїхав жити із Москви до Києва, де почав викладати у Київському політехнічному інституті. Саме з цього часу починається київський період життя Євгена Патона.

Сад на бучанській дачі Євген Оскарович доглядав сам, був і невеликий город, де вирощували овочі, зокрема спаржеву квасолю, яку дуже полюбляли господарі. На веранді був випуштований саморобний прес для соку. Дуже часто до нього на дачу приїздили співробітники та друзі.

У користуванні дача була до 1970-х років.

Молодший феєрверкер 41-ї батареї 33-ї артилерійської бригади 5-го армійського корпусу Київської військової округи Євген Оскарович Патон. Київ, 1892 р.

Фото з публікації «До 100-річчя Президента НАН України» Томазов В.В.

Євген Оскарович Патон із
дружиною Наталією Вікторівною.
Київ, 1916 р.

Фото з публікації «До 100-річчя
Президента НАН України» Томазов В.В.

Після відкриття постійного руху потягів Київ-Ковельської залізниці почався справжній бум будівництва. Із київського довідника «Дачник» за 1909 рік, ми дізнаємося розклад руху потягів із Києва до Бучі. Було 8 рейсів на добу: 2 – зранку; 4 – вдень; 2 – увечері. Причому, три потяги з квітня по жовтень були додатковими.

Інформаційний стенд №11

Левко Ревуцький

До наших днів дійшла і дача Левка Ревуцького (1889 – 1977) видатного українського композитора, народного артиста СРСР, доктора мистецтвознавства, академіка, президента Спілки композиторів України.
Хоча Ревуцький народився в селі Іржавець в Чернігівській області, але все його життя тісно було пов'язане з Києвом та Бучею.

Увертура Л.Ревуцького до «Тараса Бульби» М.Лисенка стала титульним музичним твором національної культури й часто звучить як окремий концертний номер симфонічних програм.

Левко Ревуцький з рідними.
Фото 1905 р.

Левко Ревуцький за роботою.

За спогадами самого композитора, в 4 роки він вивчив ноти, а в 5 років навчився грати на фортепіано. У 1903 р. батьки вирішили перевести Левка до Київської приватної гімназії. Але він вступає до музичної школи Н.Тумановського, у фортепіанний клас Миколи Лисенка. Незважаючи на любов до музици Левко Ревуцький вибирає точні науки і у 1907 році стає студентом фізико-математичного факультету Київського університету, а з 1908 – студентом юридичного. Але і музикою продовжує займатися в Київському музичному училищі РМТ (нині інститут імені Глєра). З 1913 року, одночасно з відвідуванням університету, він навчався у Київській консерваторії імені П.І.Чайковського. Музичну композицію викладав сам Р.М.Глєр, а фортепіано Г.К.Ходоровський. Закінчив обидва навчальні заклади в 1916 році.

Коли почалась Друга світова війна найвагоміші твори Ревуцького залишилися у Києві, хоча сам Ревуцький був в евакуації. Нажаль їх не вдалося зберегти. Одні клавіри згоріли – ними розтоплювали піч в холодні зими 1941-1943 роках. А партитури 1-го Концерту для фортепіано, 1-ї та 2-ї симфоній, ряду оркестрових та вокальних творів – згоріло в товариних вагонах у Дарницькому депо на весні 1944 року.

Але Ревуцький не здався – він по пам'яті все заново записав, хоча на це пішли роки. Багато творів було написано у Бучі.

З іменем Левка Миколайовича Ревуцького пов'язана ціла епоха розвитку української академічної музики, створення власної композиторської школи, формування національно-стильового напрямку в загальноєвропейській культурі. Його творчість увійшла до золотого фонду української класики.

Софія Писарєва та Левко Ревуцький. Фінляндія, 1913 р.
Фото з публікації В.Кузик «Логіка „Мудрої музики“ Левка Ревуцького».

Левко Ревуцький
нащадок гетьмана Богдана Хмельницького

Софія і Лев Ревуцькі, 1916 рік.
Їх син Євген (1919–2007 рр.),
онук Андрій і правнук Тарас —
усі стали лікарями.

Інформаційний стенд №12

Феофіл Яновський

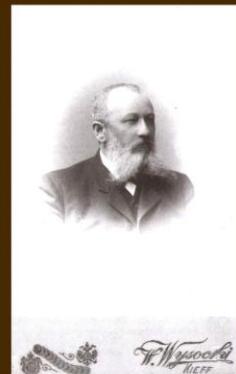
У Бучі була дача видатного терапевта, науковця, громадського діяча, основоположника вітчизняної фтизіатрії, одного із засновників знаменитої Київської терапевтичної школи, першого в історії української медицини академіка-клініциста - Феофіла Гавриловича Яновського (1860-1928). Він часто бував у Бучі, де постійно жила його сім'я. Літо 1928 року, яке він провів у Бучі у колі рідних, стало для великого вченого останнім. Фіофіл Гаврилович любив Бучу, любив її розкішну природу. До нього часто на бучанську дачу приїздили друзі, співробітники та студенти.

У 1993 році Національною Академією наук України була заснована Премія НАН України імені Ф. Г. Яновського, яка вручається Відділенням біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України за видатні наукові роботи в області терапії, клінічної бактеріології та імунології.

Іменем Феофіла Яновського в 1928 році названо Київський туберкульозний інститут (нині Національний інститут фтизіатрії і пульмонології імені Ф. Г. Яновського) біля якого встановлено пам'ятник.

Феофіл Яновський

Петро Максимович
Семенцов

Анатолій Семенцов

Найбільшою дачою ділянкою в Бучі була ділянка Петра Максимовича Семенцова одного з найбагатших мешканців Бучі. Його дружиною була Роза Львівна Поппер, яка дуже рано померла, залишивши трох синів. Іх син Анатолій Петрович Семенцов (1886 – 1929?), юнацькі роки якого пройшли у Бучі, став одним з засновників Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, магістром хімії.

Анатолій Семенцов не тільки гарно зізнав родину Булгакових та приймав участь в театральних бучанських виставах, але і був закоханим в Надію Булгакову, яка не відповіла йому взаємністю – «Я питаю к нему огромное уважение, но любить не могу...» - так писала в своєму щоденнику Надія Булгакова.

В 1913 році Анатолій Семенцов одружився з Оленою Олександровною Кісловською. Для забезпечення родини перейшов на викладацьку роботу до Київського університету, де незабаром став заступником керуючого Кабінету науково-судових експертіз при прокурорі Київської судової палати. Так почалась його кар'єра в криміналістиці.

Фото із фондів
київського
музею М.
Булгакова.

Анатолій Петрович Семенцов у ролі
метелика. Перед виставою в Бучі. 1910

Інформаційний стенд №13

З історії Свято - Петропавлівської церкви

За даними довідника «Весь Київ 1914» в Бучі вже нараховувалось 35 вулиць і було продано 300 ділянок. Населення Бучі швидко зростало. Виникла потреба духовного характеру, а саме в церкві. Дерев'яну церкву побудували на Миколаївському проспекті (вул. Малиновського). Освячення храму відбулося 1911 року на свято апостолів Петра та Павла, тому і став називатися храм Свято – Петропавлівським. Відносилась церква до Київського уезду до міста Гостомель. Першим священиком був Андрій Льович Кремінський. Псаломщиком Петро Василівич Александрович, просфорщицей -вдова священника Антоніна Іванівна Барабаш.

Відомо і ім'я священника Будкевича Василя Даниловича, 1850 року народження, який після закінчення Волинської духовної семінарії служив священиком в селі Голчиця Бердичівського повіту. В довіднику «Весь Київ 1914г.» Будкевич значиться як власник бучанського будинку по вулиці Ясонопольській №26.

Священик Будкевич Василь Данилович
з дружиною Ольгою

В 1939 році церкву закрили, були демонтовані куполи, а дзвони забрали на переплавку. Під час німецько-фашистської окупації в 1941 році церкву зусиллями громади знову було відкрито. В ніч на 7 листопада 1964 року церкву підпалили. Парафіянам з вогнем вдалося врятувати деякі святыні храму. Зарах дві ікони повернуті в новозбудовану Свято - Петропавлівську церкву. На місці зруйнованої церкви встановлено меморіальний знак.

Свято - Петропавлівський
храм Буча.
Фото початок ХХ ст.

Меморіальний знак на місці
зруйнованої церкви.
Встановлений в 1994 році.

Протоієрей Михайло Алабовський
(9 січня 1874 - 21 грудня 1937)

Митрофан Гоцік
з дружиною Людмилою

В 1936 році за Указом Сталіна стали закриватися церкви. Михайло Алабовський, священик ірпінської Свято – Троїцької церкви виступив проти руйнації ірпінського та бучанського храмів. За що був заарештований і страчений в 1937 році. Канонізований у 1981 році в сонмі священномучеників РПЦЗ.

Фото з архіву Алли Диби.

Історичну довідку підготувала Олена Плаксіна. Дизайнер макету: Богдан Бабайкін

Інформаційний стенд №14

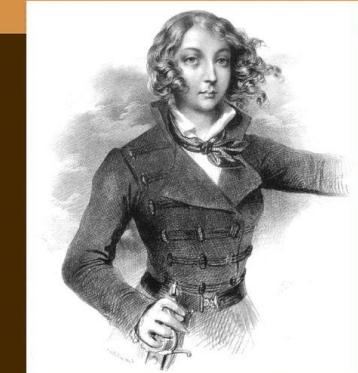

Герб
графа Плятера

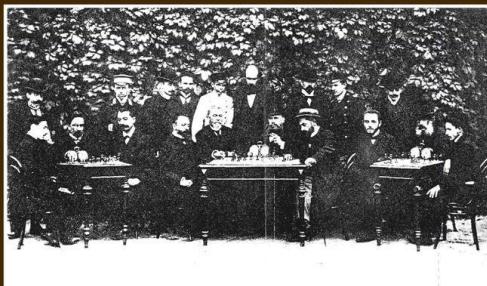
Олександр Плятер

Серед перших мешканців Бучі був і відомий київський нотаріус, справжній титулований аристократ Олександр Фадійович Плятер (1851-1920). Контора «Його сіяльства графа Олександра Плятера» знаходилась на Хрестатику пізніше на Миколаївській вулиці. В Бучі йому належала дача по вулиці Яснополянській №29.

Його рід був відомим та знатним не тільки в Україні, а й у Польщі, Латвії, Литві, Білорусії. В Варшаві є площа та коледж імені Емілії Плятер. У Білорусі щорічно проходять пленери імені Емілії Плятер, а відомий польський поет Адам Міцкевич присвятив Емілії свій вірш.

Емілія Плятер (1806 - 1831) є національною героїнею Польщі, Литви, Белорусії. Вона стала символом жінок, які борються за національну свободу. Її часто називають «литовською Жанною д'Арк».

На фото учасники турніру і члени комітету: Чигорін, Плятер, Бернштейн, Юрьевич.

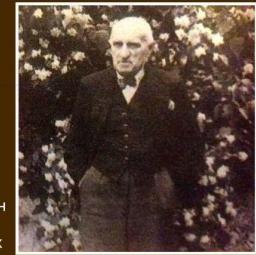
Під керівництвом Олександра Плятера, який був почесним головою Київського шахового товариства, у Києві в 1903 році пройшов Третій Всеросійський шаховий турнір.

Турнір об'єднав дев'ятнадцять провідних шахістів Російської Імперії.

Олександр Фадійович був одружений на Аделіні Карповні (Андерсон), яка після смерті їх сина Костянтина (1882-1907), студента Київського університету святого Володимира, стала очолювати школу при київському жіночому притулку товариства взаємодопомоги. Під час революції 1918 року Аделіна Карповна померла.

Не витримавши всіх втрат Олександр Плятер застрелився в 1920 році в своїй київській квартирі на Андріївському узвозі.

<https://buchalife/2020/06/27/velosipedne-i-shahovetovarystva-u-kyyevi-organizuvav-buchanskyj-dachnyk-oleksandr-plyater/>

Олександр Володін

Складна доля минулого століття змінила вигляд Бучі і спробувала викреслити з пам'яті імена, але ім'я відомого артиста Олександра Флоровича Володіна – збереглося. Він народився в 1873 році, прожив довге життя (96 років) і був свідком багатьох історичних подій.

Олександр Володін
(1873? - 1969)

Олександр Флорович Володін – заслужений артист Київського театру руської драми. Був одружений на Єлизаветі Миколаївні Розен, з якою він разом працювали в театральній трупі. Саме їй завдячує Олександр Володін, що став проживати у Бучі. Єлизаветі Розен належав великий цегляний, двоповерховий бучанський будинок, Відомо, що Єлизавета Миколаївна з 1897 по 1906 роки була в шлюбі з бароном Германом фон Розен.

Від шлюбу мала сина Германа 1899 року народження, але доля його склалася трагічна у вісімнадцятирічному віці, будучи студентом Київського університету Святого Володимира, він помер від туберкульозу. Похований на Бучанському старому кладовищі.

Барон Герман Федорович Розен (1875 -1963) належив до знаменитого роду Розен, що бере свій початок із середньовічної Богемії. Представники цього роду були лицарями Тевтонського ордену. Рід внесений в Ліфляндські, Естляндські та Курляндський матрикули.

У 1891 році, Микола Соловцов в будівлі, яке називають «Будинком Бергоньє», створив першу постійну російську трупу. У 1941 році Уряд України присвоїв театрі ім'я Лесі Українки за спектакль «Камінний господар» за драмою Лесі Українки.

В цьому театрі багато років виступав Олександр Володін

Інформаційний стенд №15

<https://buch.a.life/2020/06/22/projdit-instytutskoyu-v-buchi-zgadajte-odnu-z-vydatnyh-dvoryanskyh-rodyn/>

Князь Кудашев

В Бучі по вулиці Садовій №7 жив колезький радник, відомий меценат, просвітитель та етнограф князь Володимир Миколайович Кудашев.

Впливовий аристократичний княжий рід Кудашевих внесений в родовідні книги Київської, Полтавської, Тамбовської і Херсонській губернії.

Дружина Володимира Кудашова Ганна Кченовська з сином.

Із довідника «Весь Київ 1912г» стає відомо що його дачна ділянка знаходилася поруч з дачею адвоката Неметті.

Князь Кудашев походить з кабардинських дворян, але одружившись на Ганні Елісеївні Коченовській, доньки полковника російської армії прийняв православ'я. Після одруження з 1894 року став проживати у Києві. Від шлюбу мав сина.

Він є автором книги «Історичні відомості про кабардинський народ». Під час першої світової війни у 1914 повернувся в Кабарду.

У 1919 – вступив до лав білої армії. В 1920 - емігрував на Захід. Спочатку проживав в Болгарії, а потім у Франції і Італії. Помер 25 січня 1945.

Володимир Миколайович Кудашев (1863-1946) у колі рідних (сидить у 1-му ряду).

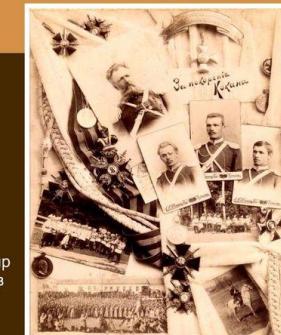

Шпіцберг - старовинний рід, що походить з ліфляндського дворянства. Записаний в I частину родоводу книги Київської губернії.

Рідний брат Євграфа Володимировича, Ростислав Володимирович, теж став генералом від артилерії, а його син – Євгеній Ростиславович увійшов в історію як видатний авіатор - «король мертвотелі». За сімейною традицією став офіцером і батько Євена Володимировича - Володимир Євграфович (1871-1914).

Євген Шпіцберг

Євген Володимирович Шпіцберг (у верху) та його полк. м. Харків.

Інформаційний стенд №16

Маєток Ганнії Мухортової

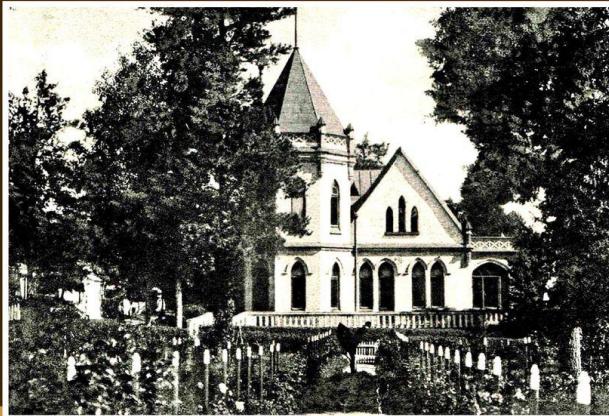
В 2017 році бучанська школа №1 святкувала свій 90-річний ювілей.
Не дивлячись на те, що за цей час школа значно змінила
свій вигляд, ми і досі можемо побачити фрагменти старої
архітектури будівлі.

Першою власницею дачного маєтку була Мухортова
Ганна Павлівна (в дівоцтві фон Братке). Їй належало в
Бучі по Миколаївському проспекті ділянки №22
та №26, які у 1912 році вона продала дворянину
Сокологорському Володимиру Івановичу. А Володимир
Іванович пізніше і побудував будинок в якому і зараз
знаходиться школа.

Ольга Мухортова народилася 19 лютого 1889 року в маєтку діда,
відставного штабс-ротмістра Федора Якимовича Мухортова, відомого
серед навколишніх поміщиків своєю освіченістю та гостинністю.

Ольга Мухортова

На фото: листівка із серії «Красавица дача».

Будинок Володимира Сокологорського
в якому знаходитьться школа №1

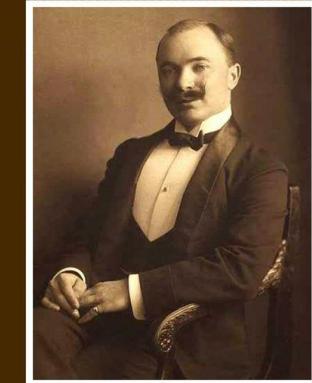
За своєю архітектурою будівля Сокологорського була одна
із самих красивих в Бучі. На початку ХХ століття була
вищукана листівка із серії «Красавица дача». В 1927 році
цей будинок передали під школу.

Родині Мухортових в Бучі належала ще одна ділянка по
вулиці Вокзальна №11, де вони і проживали потім.

Є відомості, що саме в Бучі знайшов собі дружину відомий український архітектор
Павло Альошин. Одного разу по справам він завітав до Федора Федоровича
Мухортова та Ганні Павлівні, де побачив їх доньку Ольгу і закохався. Через деякий
час вона стане його дружиною і у них буде довге, щасливе життя.

Знаменитий український архітектор Павло Федотович Альошин помер 7 жовтня
1961 року. Поховали його на Лук'янівському кладовищі Києва, на ділянці, який він
сам викупив ще в 1929 році. Через 20 років поруч з ним упокоїлася його вірна і
люблена дружина Ольга.

Про дачне життя киян на початку минулого століття ми дізнаємося не тільки із мемуарів або розрізеної газетної хроніки: відомості про неї зібрані в єдиному довіднику «Дачник» (з підзаголовком «Дачні місцевості поблизу Києва 1909 рік»).

Павло Альошин український
архітектор, дійсний член Академії
архітектури УРСР (1945—1958),
почесний член Академії будівництва
та архітектури УРСР (з 1958), доктор
архітектури (з 1946). Автор більш ніж
десяти архітектурних шедеврів, в
стилі класичної архітектурної школи,
модерну та конструктивізму.

Коли в 1909 році Павло Альошин готував проект жіночої гімназії Святої Ольги
(на вулиці Володимирській в Києві), то присвятив він його своїй нареченні,
прямо написавши це на кресленні.

Жіноча гімназія Святої Ольги.
Сучасний вигляд.

Паркові шахи

trivero.com.ua

Місця встановлення туристично-інформаційних стендів:

Стенди №1 - №16	Бучанський міський парк
Стенди №1-2 з ліхтарями	Парк ім. М. Булгакова Вул. Інституцька, 57
Стенд №8 з ліхтарем	Сквер перед СЗОШ №5 Вул. Вокзальна, 104
Стенд №11 з ліхтарем	Сквер ім. Л. Ревуцького. Вул. Шевченка, 26/7

ДО ЗУСТРІЧІ
В ПАРКУ!

Насолоджуйся прогулянкою!